

segédleteket, megvédett doktori disszertációkat, a kutatáshoz szükséges szakirodalmat, az oktatók és kutatók publikált tudományos munkáit.

Gyűjtőkörének megfelelően a teljesség igényével gyűjti a Magyarországon megjelenő közgazdasági szakirodalmat magyar és idegen nyelven, beleértve az ún. szürke- (kutatóintézetek, főhatóságok stb. gondozásában megjelenő, könyvesbolti forgalomba nem kerülő) irodalmat is, a külföldön kiadott, magyar szerző által írt vagy magyar vonatkozású közgazdasági dokumentumokat, az egyetemi oktatók tudományos publikációit. Válogatva gyűjti az oktatási és kutatási igényeket figyelembe véve a külföldi szakirodalmat, a világgazdaságra, valamennyi ország gazdaságára, elméleti kutatásaira, közgazdászképzésére vonatkozóan a külföldi kézikönyveket, információk kiadványokat. A könyvtár gyűjtése kiterjed valamennyi dokumentumtípusra, illetve információhordozóra.

Könyvtári katalógusok

A **betűrendes katalógus** 1987-ig az 1948 után beszerzett vagy rekatalogizált könyveket, az analitikus felvételeket, a kandidátusi és akadémiai doktori értekezéseket, az 1958 előtti doktori értekezéseket, a régi közgazdasági egyetem jegyzeteit, a nem hagyományos dokumentumokat, a szépirodalmi és ismeretterjesztő műveket tartalmazza.

Bemutakozik a Kopint-Datorg könyvtára

Bevezetésképpen néhány szót a fenntartó intézményről. A Kopint-Datorg – teljes nevén Konjunktúra-, Piackutató és Informatikai Intézet – 1987-ben jött létre az 1964-ben alapított Konjunktúra- és Piackutató Intézet, valamint az 1968-ban alakult DATORG Külkereskedelmi Adatfeldolgozó és Szervező Rt. egyesülésével.

A fenntartó **tevékenységi köre**: a kereskedelemmel összefüggő világgazdasági és nemzetgazdasági alkalmazott kutatások; marketing; külgazdasági, külpiaci információk; keresleti, kínálati információk; gépi szolgáltatások (hálózattelepítés, adatrögzítés); szoftvertervezés, -fejlesztés, -adaptálás; áruk és szolgáltatások exportja, importja; irodai és számítástechnikai berendezések értékesítése; kiadói és nyomdai tevékenység; külkereskedelmi, marketing- és számítástechnikai oktatás; országos kereskedelmi szak- könyvtári és dokumentációs tevékenység.

Az országos jellegű szakkönyvtár a Konjunktúra- és Piackutató Intézet megalakulásával egyidejűleg jött létre. Eredetileg fő gyűjtőköre – az itt folyó kutatásokhoz igazodva – a világgazdaságot, a nemzetközi kereskedelmet, a gazdasági integrációkat, Magyarország gazdaságát fogta át. Az állomány összetétele azonban az évek során módosult az

A könyvtár 1988-ban áttért az új bibliográfiai leírási szabványra, ezért a betűrendes katalógust lezárta, és új katalógust nyitott az ezután feldolgozott művek számára. Az új betűrendes katalógusba már a különgyűjtemények anyagát is besorolja.

Különggyűjteményi katalógusunk van az egyetem saját jegyzeteiről, más egyetemek jegyzeteiről, a mikrofilmekről és az AV-dokumentumokról. Ugyancsak különgyűjteményi katalógus a kamarai állomány betűrendes katalógusa, amely könyvtárunk egyik elődje, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara könyvtárában meglévő művek 1948-ban lezárt betűrendes katalógusa.

A **sorozati katalógus** a címben jelzettekön kívül az intézmények és testületek kiadványait is tartalmazza.

A **dokumentált folyóiratcikkek indexkatalógusa** a könyvtárban feltárt cikkek címeirásait tartalmazza folyóiratok szerinti besorolásban. A katalógust 1990-ben lezártuk.

Tárgyi katalógusok

- ▶ Dewey-rendszerű szakkatalógus a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara állományából (1948-ban lezárva),
- ▶ ETO-szakkatalógus (1990-ben lezárva),
- ▶ Földrajzi szakkatalógus (1990-ben lezárva),
- ▶ Tárgyszókönyv: magyar folyóiratcikkek 1982-től (1990-ben lezárva).

Ortutayné Léczes Melinda

intézet tevékenységi körének változásával és az intézeten kívüli olvasók számának növekedésével. Előbb kibővült az áruipacok irodalmával, újabban pedig a számítástechnikai és kereskedelmi üzleti információkkal.

A könyvtár **állománya** mintegy 23 000 könyv és 900 kurrens periodika (havi vagy negyedéves statisztika, folyóirat, heti- és napilap), 400 kutatói jelentés, kézirat.

Az állomány nagy részét alkotják az általános és külkereskedelmi statisztikák a világ 40 országából, kiegészítve a nemzetközi szervezetek (ENSZ, FAO, GATT, ILO, OECD, Közös Piac) statisztikáival.

Kézikönyv-állományunk a szótárakon és lexikonokon kívül az utóbbi időben a fokozott vállalkozói érdeklődésre tekintettel névjegyzékekkel, vállalati jegyzékekkel, jogszabálygyűjteményekkel, adattárakkal egészült ki.

Az időszakos kiadványok túlnyomó része külföldről, 35 országból érkezik. Statisztikák (havi, negyedéves), gazdasági információs központok (pl. Business International S.A. vagy az USA Mezőgazdasági Minisztériuma stb.) kiadványai, illetve a legfontosabb külföldi napilapok, gazdasági lapok.

Jelentős gyűjteményünk van a különböző gazdasági szervezetek (ENSZ, Monetary Found, Közös Piac) hivatalos statisztikáiból, kiadványaiból, közlönyeiből. A Kopint-Datorg valamennyi kiadványa megtalálható nálunk, és számottevő az állománynak a hazai kutatóintézetek, a kielői Közgazdaságtudományi Egyetem, a hamburgi Világ gazdasági Kutatóintézet, továbbá a szovjet és egyéb kelet-európai konjunktúrakutató intézetek publikációiból.

A könyvállomány feltárása és az információkérés, valamint a periodikák nyilvántartása számítógéppel történik.

Saját információs bázisunkat könyvtárközi kölcsönzéssel, más könyvtáraktól vásárolt sajtófigyeléssel, bibliográfiai feldolgozással egészítjük ki.

A könyvtár ma már teljesen nyilvános mind a hazai, mind a külföldi használók számára, kutatóknak és gyakorlati szakembereknek egyaránt. Az utóbbi időben különösen megnőtt a kisvállalkozók, egyéni üzletemberek száma az olvasók között.

A könyvtár az intézet munkatársai részére a helyi használaton kívül kölcsönöz is. Külső olvasók csak helyben olvashatnak, és kívánságra xeroxmásolatot kaphatnak. A könyvtárosok segítenek a számítógépes folyóirat-nyilvántartás és könyvkatalógus használatában, a statisztikákban, az adattárakban, a vállalati jegyzékekben és jogszabályokban eligazodni.

Az első könyv-lajstromtól a számítógépig

1992-ben 125 éves a Központi Statisztikai Hivatal Könyvtára és Dokumentációs Szolgálata

A Keleti Károly által alapított Statisztikai Könyvtár 1867-ben, a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) létrehozásával egy időben, egyszerű intézményi gyűjteménynek indult, a hivatal igazgatójának közvetlen felügyelete alatt. Keleti Károly azonban már 1871-ben az általa kiadott *Könyvtári Szabályzat* ban (= *Hivatalos statisztikai közlemények*, Pest, Pest ny. 5. köt. 4. sz. 1871. p. 276–277.) megfogalmazta, hogy a KSH tudományos munkásságának közvetlen megalapozását ennek a könyvtárnak – szakértőkkel szerzeményeztetett – gyűjteményében látja.

Ha az 1867/68-as első könyvtári "leltárunkat", az első könyv-lajstromot szemügyre vesszük (A statisztikai osztály könyv- és térkép-gyűjteményének lajstroma. = *Hivatalos statisztikai közlemények*, Pest, Athenaeum, 1. köt. 3. sz. 1868. p. 193–203.), kiderül belőle, hogy a címek 19%-a cserébe érkezett KSH-kiadványokért. A folyóiratokat, "földabroszokat", gazdaságtörténeti műveket azonban csak vásárlás útján lehetett beszerezni. Az állomány az alapítás évében kb. 400 db dokumentumot tett ki.

Azóta több mint 100 év telt el, de az alapító céljai szélesebb értelemben ma is érvényesek. A KSH Könyvtár és Dokumentációs Szolgálat jelenlegi 650 ezres dokumentumállományával a statisztika orszá-

Olvasóink megrendelésére rendszeres témafigyelést, illetve egyedi irodalomkutatást végzünk saját állományunk alapján, de vállalunk irodalomkutatást online elérhető nemzetközi adatbázisokból és a közelmúlt hazai sajtójából is.

Gazdag statisztikai állományunkra alapozva kívánságra statisztikai adatszolgáltatást nyújtunk adott termékekről és régiókról.

Az esetenkénti másolatkészítés mellett rendszeres tartalomjegyzék-szolgáltatást vállalunk a könyvtár bármely időszaki kiadványából; külön szolgáltatásunk a Közös Piac német és angol nyelvű közlönyéből a tartalomjegyzékek és jogszabályok másolatai.

Információs szolgáltatásaink telefonon, telexen és telefaxon is elérhetők.

Két évvel ezelőtt könyvtári együttműködési kört hoztunk létre a külkereskedelemben érdekelt könyvtárosok és információs szakemberek számára. A kör szervezési munkái ma már ugyan nem a könyvtárra hárulnak, de a tagok számára továbbra is készséggel nyújtunk szaktanácsadást (lelőhely-tájékoztatás, forrástájékoztatás, valamint módszertani segítség könyvtárgépesítési és egyéb szakmai kérdésekben).

Trébits Gyuláné

gos tudományos szakkönyvtára, Európában az egyik legnagyobb és legrégebbi nemzetgazdasági, statisztikai és demográfiai gyűjtemény. Az állomány nagyságát és használatának nyilvánosságát az 1897. évi XXXV. sz. statisztikai törvény alapozta meg, amely a könyvtárat kötelempéldány-joggal – kivéve a szépirodalmat és az egy hétnél gyakrabban megjelenő periodikumokat – ruházta fel, és nyilvános olvasóterem fenntartására kötelezte. Ezt a jogot és köteleességet az 1929. évi XI. sz. statisztikai törvény ismételtelen megerősítette, és az 1952. évi VI. sz. statisztikai törvény is jóváhagyta.

A kötelempéldány-állomány azonban csak 1945 és 1986 között – összhangban az 1973. évi V. sz. törvénnyel – teljes. Napjainkban a könyvtár csak szakterületeinek köteles példányait kapja az Országos Széchényi Könyvtártól.

Gyarapodásunk jelentős része ma is a nemzetközi cseréből ered. 400 külföldi cserepartnerünk van a világ több mint 100 országában és a legnagyobb nemzetközi gazdasági szervezetek között. A nyelvi korlátok sokáig határt szabtak a magyar statisztika külföldi ismertségének és elismertségének; az érdeklődés ugrásszerű növekedése talán lehetővé teszi az általános és szakstatisztikák angol nyelvű variánsának rendszeres megjelentetését.